

Tullkammarkajen – samrådsskedet - KS-2025/00239

Klimataktions yttrande

Klimataktion har under projektets programskede avgett ett yttrande, vilket fortfarande har aktualitet. Vi hänvisar till detta istället för att upprepa synpunkterna. Nedan tar vi därför endast upp tillkommande aspekter och gör lite förtydliganden.

Liksom tidigare tar vi endast upp aspekter relaterade till klimat.

Otillräcklig tidshorisont

Det klagörs nu att tidigaste byggstart kan ske år 2029 och att utbyggnaden kan pågå i 15 – 20 år, beroende på marknadsläge. Det gäller dock generellt att tidshorisonten för en byggnads nyttjande skall vara hundra år. Därför ska prognosticerade hydrauliska förhållanden för år 2150 användas – inte siffror för 2130. SMHI har redovisade uppgifter avseende 2150.

De illustrationsbilder som används i presentationerna skall spegla verkliga förhållanden under den tid som byggnaderna ska användas. De bilder som nu förekommer är direkt missledande. Fel vattennivåer används konsekvent och exempelvis Tullhuset visas under nuvarande förhållanden. Så kommer det inte att se ut under tillkommande byggnaders användandetid.

Säkerhet mot översvämningar

Området tänks anordnas som en form av upphöjd ö. Man kan naturligen då fråga sig vilken effekt detta kommer att få på kringliggande bebyggelse och på kommunikationerna till och från området vid förhöjt vattenstånd. Det måste även beaktas att nivåerna vid högvattensituationer kommer att öka när marken höjs. Hittills har vatten som trycks upp i Nissan vid storm kunnat översvämma området vid Tullkammarkajen, vilket har haft en dämpande effekt. Barriärerna skapar en nivåhöjande förträngning.

Höjningen av markytan är, som vi tidigare beskrivit, otillräcklig för att tillräcklig säkerhet mot översvämningar vid stormrelaterade händelser ska kunna erhållas.

Grundvattenutredningen är nu kompletterad. Vi konstaterade i förra skedet att denna utredning redovisade alarmerande resultat, exempelvis att den framtida grundvattennivån i normalfall markant skulle överstiga Stationsgatans nivå. Utredningen är nu kompletterad med ett grundvattensänkande företag. Nissan ska avskiljas med tät spont. Dränerande skikt ska anläggas i Nissans längdriktning och grundvatten ska därifrån pumpas till Nissan. Lösningen reser flera frågor. En är ansvarsfrågan. Vilken part ska svara för att under byggnadernas användningstid driva och underhålla sänkingsföretaget? Och naturligtvis vad detta kostar. En annan är hur man ska avskärma området i Nissans längdriktning för att inte få in grundvatten från annat håll. En tredje fråga är föroreningsproblematiken. Förorenad mark, i varierande koncentrationer, förekommer i större delen av området. En förstärkt

urlakningsprocess blir sannolikt följden av den tänkta dräneringslösningen, med resultat att förorenat vatten i så fall pumpas ut i Nissan.

Ekonomi

Ett detaljplaneförslag redovisar vanligen inte kostnader för genomförandet, men kostnaderna som följer av planförslaget är i detta fall så betydande att de måste kunna diskuteras i ett offentligt samtal före planbeslut. Här handlar det om att det ska byggas på ett redan idag översvämningsutsatt område, ett område som är genuint olämpligt för byggnation. En mängd dyra skyddsåtgärder erfordras inför byggandet. Till detta kommer kostnader under användningstiden, exempelvis underhåll av översvämningsskydd och drift-/ underhåll av grundvattensänkning. Framtida klimatåtgärder? Hur ska detta betalas? Ska det täckas med skattemedel eller ska det tas ut i form av förhöjda framtida kostnader för boendet i området? Om de boende ska betala detta, plus säkerligen förhöjda försäkringspremier, lär projektet bli segregationsdrivande.

Klimateffekter av planen

En detaljplan har alltid klimatrelaterade konsekvenser, såväl under byggskedet som under byggnationens användning. Vi citerar här ett stycke ur planprogrammet:

”Bebyggelsen på Tullkammarkajen ska vara klimatanpassad, energieffektiv och klimatsmart och grön, med byggnader placerade och utformade för att ge goda förutsättningar för solenergi, dagsljus och värmeeffektivitet, samtidigt som de skapar trivsamma, aktiva och trygga stads- och gårdsrum. Materialval och byggprocess ska minimera klimatpåverkan, främja återbruk och flexibilitet, samt använda resurser med låg miljöpåverkan. De kvartersegemensamma gårdsmiljöerna är gröna och bidrar till biologisk mångfald, lek, rekreation och lokala gemenskaper.”

Planens verkliga innebörd överensstämmer inte med dessa vackra ord.

Det är naturligtvis positivt att bostäder ligger bra ur transportsynpunkt och bra om byggnaderna har en bra energihushållning under användandet, men vi ifrågasätter om en byggnation kan göras mer klimatstörande än vad som här avses bli fallet. Klimatsmart byggande handlar om att exempelvis undvika stål och betong och helst bygga med material som inlagrar koldioxid. Denna plan är, jämfört med byggande på plats som är lämplig att bygga på, klimatstörande på exempelvis följande punkter:

- Höjning av hela området ska ske med fyllnadsmassor, säkerligen av prima kvalitet. Innebär sand/grus – en ändlig resurs som ska transporteras. Belastar klimatet.
- Hantering av markföroreningar ska ske, förmodligen att förorenade massor ska transporteras till annan plats, omhändertagas där och ersättas med prima material. Belastar klimatet.
- Spont av kajen med tätande spont, rimligen av stål, ett markant klimatstörande material med dagens metoder. Stål har begränsad livslängd och sponten behöver troligen ersättas under användningsskedet. Såvitt vi kunnat utläsa behövs även förstärkningsåtgärder mot Nissan på några ställen. Belastar klimatet.
- Grundvattensänkande åtgärder behövs med pumpning till Nissan. Belastar klimatet.
- Källarplan tillåts och byggnaderna ska ha vattentätt utförande upp till minst +3,5 meter. Detta torde ske med vattentät armerad betong, ett markant klimatstörande material. Belastar klimatet.

- Broar planeras byggas över Nissan, bland annat en för biltrafik. Det påstås att behovet av broar är en följdverkan av byggande på Tullkammarkajen. Om så är fallet får andra bedöma, men brobyggena, med kringarrangemang, ger en negativ klimatpåverkan.

Man kan fråga sig om Halmstads kommun någonsin planerat bostadsbyggande med mer klimatstörande effekter. Hur mycket utsläpp av växthusgaser som blir följdverkan av byggnationen måste redovisas och ställas i jämförelse med alternativ där man bygger på mark som är lämplig för byggande. Läser man Kommunfullmäktiges gällande plan för energi och klimat måste detta byggande konstateras som i strid mot planen. Det är samtidigt tveksamt om resurshushållning etc är förenligt med Miljöbalken, respektive Plan- och Bygglagen.

Vi anser det bättre att bygga på mark som är lämplig för byggnation.

Styrelsen Klimataktion Halmstad

Anders Bengtsson